

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ

พรณภา เจริญสันต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

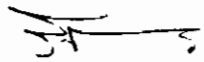
การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

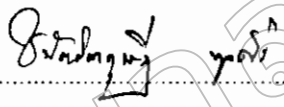
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2552

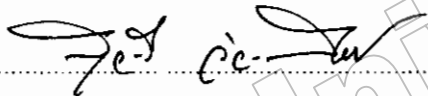
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ เปรณดา เจริญสัมพันธ์ จักรเพ็ญแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

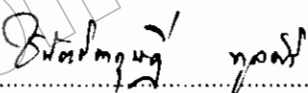

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

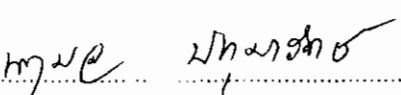

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัญชิดา ชุตสิริ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

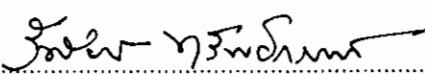

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา วิวัฒน์จนิช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัญชิดา ชุตสิริ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพอด ปทุมรักษ์)

คณะพยาบาลศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์จากรายนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณาบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ 30 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณประการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนี สรรเสริญ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัญชิดาคุณฤๅ พูลศิริ กรรมการที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิณี วิวัฒน์วานิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ปทุมรักษ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ซึ่งช่วยให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ พญ.วัชรวิฑูรย์ วัชรวิฑูรย์ ดร.เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรรณรัตน์ ลาวัณย์ คุณวาสนา ชำนาญอักษร และคุณทรงสนธิ์ ไส้จรรย์มกุล ที่กรุณาเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ หัวหน้าสถานีนามัยแต่ละแห่งในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ให้ความ อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงผู้ช่วยวิจัยทุกท่านที่ได้เื้อยนาม ในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีส่วนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี

พรนภา เจริญสันต์

49911482: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: ระดับความพิการ/ ความเข้มแข็งในการมองโลก/ สัมพันธภาพในครอบครัว/

การสนับสนุนทางสังคมภายในครอบครัว/ การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการฟื้นฟู

สมรรถภาพ/ คุณภาพชีวิต/ คนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว

พรนภา เจริญสันต์: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว

ในจังหวัดสมุทรปราการ (FACTORS INFLUENCING THE QUALITY OF LIFE AMONG

PHYSICALLY DISABLED PEOPLE IN SAMUT PRAKAN PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์:

รัชณี สรรเสริญ, Ph.D., ชาญจิตาคุญี ทูลศิริ, ปร.ด. 168 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนาเชิงความสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 200 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบทดสอบสภาพจิตใจ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลก แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมในครอบครัว แบบสอบถามการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ และแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า คนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวมีคุณภาพชีวิตระดับกลาง การสนับสนุนทางสังคมภายในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในระดับปานกลาง และความเข้มแข็งในการมองโลกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในระดับต่ำ ส่วนระดับความพิการมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิตคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในระดับต่ำ และการสนับสนุนทางสังคมภายในครอบครัว การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ และความเข้มแข็งในการมองโลก เป็นปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการได้ร้อยละ 42.4 โดยมีสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z_{\text{คุณภาพชีวิตของคนที่ทางกายและการเคลื่อนไหว}} = .425 Z_{\text{การสนับสนุนทางสังคมภายในครอบครัว}} + .307 Z_{\text{สัมพันธภาพในครอบครัว}} + .207 Z_{\text{ความเข้มแข็งในการมองโลก}}$$

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมภายในครอบครัว การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ และความเข้มแข็งในการมองโลก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวต่อไป

49911482: MAJOR: COMMUNITY NURSING; M.N.S. (COMMUNITY NURSING)
 KEYWORDS: DISABILITY LEVEL/ SENSE OF COHERENCE/ FAMILY RELATIONSHIP/
 SOCIAL SUPPORT IN FAMILY/ THE ACCESSIBILITY OF REHABILITATION
 ADVOCACY/ QUALITY OF LIFE/ PHYSICALLY DISABLED PEOPLE
 PORNNAPA CHAROENSON: FACTORS INFLUENCING THE QUALITY OF LIFE
 AMONG PHYSICALLY DISABLED PEOPLE IN SAMUT PRAKAN PROVINCE. THESIS
 ADVISORS: RACHANEE SANSERN, Ph.D., CHANANDCHIDADUSSADEE TOONSIRI: Ph.D.
 168 P. 2010.

The purpose of this correlational descriptive research was to study factors influencing the quality of life among physically disabled people in Samut Prakan Province, Thailand. A multistage random sampling method was used to recruit 200 samples in this province. The research instruments consisted of Chula Mental Test; CMT, demographic form, the sense of coherence questionnaire, a family relationship questionnaire, a social support in family questionnaire, the accessibility of rehabilitation advocacy questionnaire and the WHO quality of Life - brief Thai questionnaire (WHOQOL-BREF-THAI). Descriptive statistics, Pearson product moment correlation and stepwise multiple regression were employed to analyze the data.

The results of the study revealed that the overall quality of life of the samples were at a moderate level. Social support in families, family relationships and the accessibility of rehabilitation advocacy were positively associated with the quality of life at a moderate level whereas the sense of coherence was positively associated with the quality of life at a low level. The disability level was negatively associated with the quality of life at a low level. Furthermore, social support in families, the accessibility of rehabilitation advocacy and the sense of coherence explained variance in physically disabled people by 42.4%. The standardized prediction function derived from the analysis was as follows;

$$Z_{\text{quality of life of physically disabled people}} = .425 Z_{\text{social support in family}} + .307 Z_{\text{the accessibility of rehabilitation advocacy}} + .207 Z_{\text{the sense of coherence}}$$

It is recommended that social support in family, the accessibility of rehabilitation advocacy and the sense of coherence should be promoted to increase the quality of life among physically disabled people.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
ตัวแปรที่ศึกษา	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
สถานการณ์คนพิการ	17
แนวทางการดูแลคนพิการในประเทศไทย	22
คุณภาพชีวิต	36
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต	44
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	73
รูปแบบการวิจัย	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	84
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
4 ผลการวิจัย.....	87
ผลการวิจัย.....	87
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่ศึกษาและข้อมูล ปัจจัยต่าง ๆ ของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ.....	88
ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับคุณภาพชีวิตของคนพิการ ทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ.....	98
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว ในจังหวัดสมุทรปราการ.....	99
5 สรุปและอภิปรายผล.....	103
สรุปผลการวิจัย.....	104
อภิปรายผลการวิจัย.....	104
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	113
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก.....	130
ภาคผนวก ข.....	139
ภาคผนวก ค.....	143
ภาคผนวก ง.....	147
ภาคผนวก จ.....	149
ภาคผนวก ฉ.....	151
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 ผลการดำเนินงานจดทะเบียนคนพิการ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 จำแนกตาม ภูมิภาคและจำนวนคนพิการ	20
2-2 สถิติจดทะเบียนคนพิการจำแนกตามประเภทคนพิการและภูมิภาค ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537-พฤษภาคม พ.ศ. 2550	20
2-3 สถิติจดทะเบียนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการของจังหวัดสมุทรปราการ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537-พฤษภาคม พ.ศ. 2550	21
3-1 การคัดเลือกรายชื่อตัวอย่างในจังหวัดสมุทรปราการ	75
3-2 การแบ่งระดับคะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกรายด้าน	77
3-3 การแบ่งระดับคะแนนสัมพันธภาพในครอบครัวรายด้าน	78
3-4 การแบ่งระดับคะแนนการสนับสนุนทางสังคมภายในครอบครัวรายด้าน	80
3-5 การแบ่งระดับคะแนนการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพรายด้าน	81
3-6 การแบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิตรายด้าน	82
4-1 จำนวนและร้อยละของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ($n=200$)	88
4-2 ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา และระดับของความเข้มแข็งในการมองโลก ของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม ($n=200$)	93
4-3 ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา และระดับของสัมพันธภาพในครอบครัวของ คนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม ($n=200$)	94
4-4 ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา และระดับของการสนับสนุนทางสังคมภายใน ครอบครัวของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนก เป็นรายด้านและโดยรวม ($n=200$)	95
4-5 ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา และระดับของการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัด สมุทรปราการ จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม ($n=200$)	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-6 ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา และระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกาย และการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม ($n=200$).....	97
4-7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างระดับความพิการ ความเข้มแข็งในการมองโลก สัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมภายในครอบครัว การเข้าถึง สิทธิประโยชน์ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพกับคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและ การเคลื่อนไหว ในจังหวัดสมุทรปราการ ($n=200$).....	99
4-8 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว ในจังหวัด สมุทรปราการ ($n=200$).....	100
ภาคผนวก ก-1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเข้มแข็งในการมองโลก ของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวมจากระดับคะแนน 1-7 ($n=200$).....	131
ภาคผนวก ก-2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสัมพันธภาพในครอบครัวของ คนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายข้อ และ โดยรวมจากระดับคะแนน 1-5 ($n=200$).....	132
ภาคผนวก ก-3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสนับสนุนทางสังคมภายใน ครอบครัวของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็น รายข้อ และ โดยรวมจากระดับคะแนน 1-5 ($n=200$).....	133
ภาคผนวก ก-4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้าน การฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายข้อ และ โดยรวมจากระดับคะแนน 0-3 ($n=200$).....	135
ภาคผนวก ก-5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกาย และการเคลื่อนไหว ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายข้อ และ โดยรวมจากระดับ คะแนน 1-5 ($n=200$).....	137

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายและการ เคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ.....	16
2-1 เครือข่ายของการเข้าถึงบริการต่าง ๆ.....	65